

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skargi E. Sp. z o.o.,
na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
III AUa 1570/19,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 4 września 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Pismem z 12 kwietnia 2024 r. E. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dalej: „skarżąca”) reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego P. D. wniosła skargę na przewlekłość postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pod sygn. akt III AUa 1570/19 domagając się;

1. stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, sygn. akt III AUa 1570/19 z powództwa skarżącej przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych nastąpiła przewlekłość postępowania;

2. przyznanie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej kwoty 20 000 zł;
3. przeprowadzenie dowodu z akt sprawy prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt III AUa 1570/19 na okoliczność zaistnienia przesłanek uzasadniających stwierdzenie, że w niniejszym postępowaniu nastąpiła przewlekłość;
4. zasądzenie do Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że 3 października 2019 r. skarżąca wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 5 lipca 2019 r., VII U 259/17. Następnie, 22 października 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych pismem z 17 października 2019 r. wniósł odpowiedź na apelację skarżącej. Skarżąca wyjaśniła następnie, że pomimo upływu 53 miesięcy Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął czynności w sprawie mających na celu jej merytoryczne rozpoznanie.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie pismem z 29 kwietnia 2024 r. wniósł odpowiedź na skargę wyjaśniając, że apelacja skarżącej wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 5 listopada 2019 r. Tego samego dnia sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt III AUa 1570/19, zaś 6 listopada 2019 r. wylosowano sędziego sprawozdawcę. Po przeprowadzeniu postępowania międzyinstancyjnego akta sprawy zostały przekazane do kalendarza akt oczekujących na rozpoznanie zgodnie z kolejnością wpływu. Następnie, 5 lipca 2021 r. do akt sprawy wpłynęło pismo skarżącej informujące o wypowiedzeniu dotychczasowego pełnomocnictwa. W dniu 23 lutego 2024 r. Przewodniczący Wydziału III Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na dzień 24 kwietnia 2024 r., w którym zapadł wyrok. W dniu 19 kwietnia 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie wpłynęła zaś skarga na przewlekłość postępowania.

Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności sprawy Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o oddalenie skargi, zaś w przypadku jej uwzględnienia zasądzenie niższego odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz. U. z 2023 r. poz. 1725 z późn. zm.; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 tej ustawy, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r.,

III SPP 96/05, OSNP 2005, Nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18).

Powyższe nie oznacza, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r.; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, skarga nr 8990/80),

a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, skarga nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe. Zauważyć należy, że istotnie pomiędzy wpłynięciem apelacji skarżących do Sądu Apelacyjnego w Krakowie (5 listopada 2019 r.) i wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania (19 kwietnia 2024 r.) upłynęło co prawda znacznie więcej niż rok, nie mniej jednak nie można tracić z pola widzenia, że cały czas trwania postępowania w niniejszej sprawie nie przekroczył pięciu lat. Zatem łączny okres postępowania nie jawi się jako nadmiernie wydłużony w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości Praw Człowiek. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23).

Dodać nadto należy, że 23 lutego 2024 r. Przewodniczący Wydziału III Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na dzień 24 kwietnia 2024 r., w którym na posiedzeniu niejawnym zapadł wyrok. W dniu 19 kwietnia 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Krakowie wpłynęła zaś skarga na przewlekłość postępowania. Nie zrozumiałe jest zatem, że pomimo tego, że cel jakemu służyć ma instytucja skargi na przewlekłość, tj. zapewnienie sprawnego rozpoznania sprawy został już osiągnięty, skarga wpłynęła. Wobec powyższego brak jest podstaw do uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 września 2023 r., I NSP 140/23).

Dlatego też Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, oddalił skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

[ał]